

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

PRILOGA 6

RAZISKOVALNA PODROČJA IN RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

(Besedilo ni jezikovno pregledano)

Ljubljana, 2020

KAZALO VSEBINE

1	Raziskovalna vprašanja za področje načrtovanja in izvajanja izobraževanja v vajeniški obliki izobraževanja.....	1
1.1	Raziskovalna področja kvalitativne evalvacije.....	1
1.2	Raziskovalna področja kvantitativne evalvacije	1
2	Raziskovalna vprašanja za področje zaključevanja izobraževanja v vajeniški obliki izobraževanja	4

1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA ZA PODROČJE NAČRTOVANJA IN IZVAJANJA IZOBRAŽEVANJA V VAJENIŠKI OBLIKI IZOBRAŽEVANJA

1.1 Raziskovalna področja kvalitativne evalvacije

Raziskovalna področja:

1. Organizacija izvajanja vajeniške oblike izobraževanja
2. Izvedbeni predmetnik¹
3. Načrtovanje odprtega kurikula
4. Praktično usposabljanje z delom in vajeniški dnevnik
5. Vrednotenje usposobljenosti vajencev
6. Načrt izvajanja vajeniške oblike izobraževanja

1.2 Raziskovalna področja in raziskovalna vprašanja kvantitativne evalvacije

Raziskovalna področja		Specifična raziskovalna vprašanja
1.1.	Načrtovanje pedagoškega procesa v vajeniški obliki izobraževanja	<p>Učitelji, ki poučujemo v vajeniški obliki, na podoben način razumemo, kako se pripravi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ~ izvedbeni kurikulum, ~ učna priprava (izvedbeni kurikulum predmeta oziroma modula), ~ medpredmetno povezovanje, ~ načrt ocenjevanja znanja, ~ načrt izvajanja vajeništva (NIV), ~ odprti kurikulum. <p>(5 stopenj: povsem se strinjam, se strinjam, se ne strinjam, sploh se ne strinjam, ne morem oceniti)</p>
1.2.	Ocena posameznih elementov vajeniške oblike izobraževanja	<p>Kako bi ocenili izvedbeni kurikulum? (Izvedbeni kurikulum je: fiksni / prilagodljiv; kompliciran / nekompliciran; neuporaben / uporaben; neprenosljiv v prakso / prenosljiv v prakso; nepotreben / potreben; nesmiseln / smiseln; potrebne so spremembe / spremembe niso potrebne; 6 stopenj)</p> <p>Kako bi ocenili načrt ocenjevanja znanja? (Načrt ocenjevanja znanja vajeniškega programa je: fiksni / prilagodljiv; kompliciran / nekompliciran; neuporaben / uporaben; neprenosljiv v prakso / prenosljiv v prakso; nepotreben / potreben; nesmiseln / smiseln; potrebne so spremembe / spremembe niso potrebne; 6 stopenj)</p> <p>Kako bi ocenili načrt izvajanja vajeništva (NIV)? (NIV je: fiksni / prilagodljiv; kompliciran / nekompliciran; neuporaben / uporaben; neprenosljiv v prakso / prenosljiv v prakso;</p>

¹ Izraz izvedbeni predmetnik v tem poglavju uporabljamo kot podpomenko, ki je del izvedbenega kurikula (prim. Pevec Grm, Škapin, 2006).

Raziskovalna področja		Specifična raziskovalna vprašanja
		nepotreben / potreben; nesmiseln / smiseln; potrebne so spremembe / spremembe niso potrebne; zahteven za pripravo / nezahteven za pripravo; ni v podporo pri uresničevanju ciljev modula / v podporo pri uresničevanju ciljev modula; ni prilagojen za posameznega dijaka / je prilagojen za posameznega dijaka; 6 stopenj)
1.3.	Spremembe pedagoškega procesa kot posledica izvajanja vajeniške oblike izobraževanja	<p>Opredelite se, ali ste z izvajanjem vajeniške oblike izobraževanja v vaše delo uvedli spremembe?</p> <p>(pri pripravi izvedbenega kurikula; pri načrtovanju predmeta / modula, ki ga poučujem; pri doseganju ciljev predmeta / modula, ki ga poučujem; pri metodah in oblikah izvajanja predmeta / modula; pri ocenjevanju v šoli; pri sodelovanju s starši; pri uporabi učnih gradiv; pri sodelovanju med učitelji; pri sodelovanju z delodajalci; pri ocenjevanju v podjetju; pri sodelovanju z zbornico;</p> <p>6 stopenj: o spremembah nisem razmišljal/a; o spremembah sem razmišljal/a, vendar jih ne bom uvedel/a, ker niso potrebne; o spremembah sem razmišljal/a, vendar jih ne morem uvesti; o spremembah sem razmišljal/a, vendar jih ne nameravam uvesti; da, delno sem že uvedel/a spremembe; da, veliko sprememb sem že uvedel/a)</p>
1.4.	Način dela učiteljev v vajeniški obliki izobraževanja	<p>Za spodnje trditve ocenite, v kolikšni meri držijo za vaše pedagoško delo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Učne cilje predmeta/modula načrtujem posebej za vajence in posebej za dijeke. ~ Doseganje učnih ciljev se izvaja posebej za vajence in posebej za dijake. ~ Učne cilje predmeta/modula usklajujem z drugimi učitelji strokovnih modulov. ~ Učne cilje modula usklajujem z mentorji v podjetjih². ~ V pouk vključujem cilje ključnih kompetenc (podjetnost, digitalne kompetence, socialne kompetence, ...) ~ Modul, katerega nosilec sem, poučuje mentor v podjetju. ~ Moduli odprtega kurikula se izvajajo pri delodajalcih. ~ Pri načrtovanju praktičnega pouka upoštevam katalog praktičnega usposabljanja (KPU). ~ Pri doseganju učnih ciljev upoštevam načrt za izvajanje vajeništva (NIV) za vsakega vajenca posebej. ~ Seznanjen/a sem, katere učne cilje dosega vajenec v podjetju – v povezavi z modulom, ki ga poučujem. ~ Pri ocenjevanju vajenca sodelujem z mentorjem v podjetju. <p>(5 stopenj: vedno drži, pogosto drži, občasno drži, ne drži, ne morem oceniti)</p>

² V poročilih uporabljamo **sinonimne** izraze mentor v podjetju, mentor iz podjetja, mentor na praktičnem usposabljanju z delom, krajše mentor PUD.

Raziskovalna področja		Specifična raziskovalna vprašanja
1.5.	Zahtevnost pedagoškega dela v vajeniški obliki izobraževanja	<p>Za spodnje postavke ocenite, kako zahtevno jih je uresničiti pri vašem pedagoškem delu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Učne cilje mojega predmeta/modula načrtovati posebej za vaje in posebej za dijake je ... ~ Učne cilje mojega predmeta/modula izvajati posebej za vaje in posebej za dijake je ... ~ Učne cilje usklajevati z drugimi učitelji strokovnih modulov je ... ~ Učne cilje usklajevati z mentorji v podjetjih je ... ~ Vključevanje ciljev ključnih kompetenc (podjetnost, digitalne kompetence, socialne kompetence, ...) v pouk je ... ~ Pri načrtovanju praktičnega pouka upoštevati katalog praktičnega usposabljanja (KPU) je ... ~ Pri načrtovanju pouka upoštevati načrti izvajanja vajeništva (NIV) je ... ~ Pri določanju končne ocene vključevati teoretično znanje in praktične veščine je ... ~ Pri ocenjevanju vajenca sodelovati z mentorjem v podjetju je ... <p>(5 stopenj: zelo zahtevno, dokaj zahtevno, dokaj nezahtevno, povsem nezahtevno, ne morem oceniti)</p>
1.6.	Zadovoljstvo z izvajanjem vajeniške oblike izobraževanja	<p>Ocenite stopnjo zadovoljstva s sodelovanjem vaše šole v poskusnem uvajanju vajeniške oblike izobraževanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ~ S tem, da na šoli sodelujemo v poskusnem uvajanju vajeniške oblike izobraževanja sem ... ~ S tem, da na šoli izvajamo programe v vajeniški obliki izobraževanja sem ... ~ S tem, da poučujem v programu v vajeniški obliki izobraževanja sem ... <p>(5 stopnje: zelo zadovoljen/a; zadovoljen/a, niti zadovoljen/a niti nezadovoljen/a, nezadovoljen/a, zelo nezadovoljen/a)</p>

2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA ZA PODROČJE ZAKLJUČEVANJA IZOBRAŽEVANJA V VAJENIŠKI OBLIKI IZOBRAŽEVANJA

1		<i>Področje evalvacije: Organizacija zaključnega izpita</i>
Raziskovalna vprašanja		Specifična raziskovalna vprašanja za posamezno ciljno skupino
1.1.	Kako je potekala priprava zaključnega izpita?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako ste na šoli pripravili šolska pravila za izvajanje zaključnega izpita v vajeniški obliki? ~ Kako je načrtovanje in izvedba zaključnega izpita vključena v načrt izvajanja vajeništva? ~ Kako ste se dogovorili z delodajalci glede izvedbe zaključnih izpitov in njihovega sodelovanja? ~ Ali in kako ste glede zaključnih izpitov sodelovali s pristojno zbornico?
1.2.	Kako je potekal izbor tem za izdelek oziroma storitev?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako je potekala priprava seznama tem za izdelek oziroma storitev? Kdo je predlagal teme? Ali je bila kakšna posebnost pri tem? <p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kdo je predlagal temo za izdelek oziroma storitev za zaključni izpit? ~ Ali ste se pred odločitvijo, kateri izdelek oziroma storitev boste opravljali za zaključni izpit, s kom posvetovali? S kom ste se posvetovali? Zakaj se niste posvetovali? <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali ste predlagali teme za izdelke oziroma storitve, ki jih šola ponudi vajencem na izbiro? ~ Ali ste vajencu/em svetovali glede njegove/njihove izbire teme za izdelek oziroma storitev? ~ Ali so bile izbrane teme izdelkov oziroma storitev vašega vajenca/vaših vajencev povezane s delovnimi procesi v vašem podjetju?
1.3.	Kako je potekal izbor mentorjev in somentorjev pri zaključnem izpitu in njihova priprava?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako ste določili mentorje oziroma somentorje pri zaključnem izpitu za posamezne teme? ~ Ali ste mentorje in somentorje pri zaključnem izpitu, ki so bili iz podjetij, dodatno (poleg CPI) pripravljali/usposabljali in kako? <p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kdo je bil vaš mentor pri zaključnem izpitu? ~ Ali ste mentorja pri zaključnem izpitu izbrali sami? ~ Ali ste poleg mentorja imeli tudi somentorja pri zaključnem izpitu? ~ Ali ste somentorja pri zaključnem izpitu izbrali sami?

		<p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako je prišlo do odločitve za vaše sodelovanje v vlogi mentorja ali somentorja pri zaključnem izpitu? ~ Kaj so vključevale vaše priprave na mentorstvo ali somentorstvo pri zaključnem izpitu?
2.	Področje evalvacije: Izdelek oziroma storitev	
	Raziskovalna vprašanja	Specifična raziskovalna vprašanja za posamezno ciljno skupino
2.1.	Kako je potekala priprava in izvedba izdelka oziroma storitve?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako in kje so potekale priprave na vajenčevo izvedbo izdelka oziroma storitve? ~ Kako je potekalo spremljanje (podpora, mentoriranje, podajanje povratnih informacij) vajencev s strani mentorja in somentorja med izvedbo izdelka oziroma storitve? ~ Ali so vajenci izdelek oziroma storitev opravljali individualno, v paru ali skupinsko? ~ Ali so bile potrebne in če da, kakšne so bile prilagoditve opravljanja izdelka oziroma storitve za dijake s posebnimi potrebami? <p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali ste v okviru zaključnega izpita izdelali izdelek oziroma opravili storitev posamično, v paru ali v skupini? ~ V kolikšni meri ste bili zadovoljni s podporo mentorja in/ali somentorja pri zaključnem izpitu? <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Na kakšen način ste sodelovali pri izvedbi zaključnih izpitov (spremljal izvedbo v podjetju, sodelovanje pri dispoziciji teme)?
2.2.	Kako je potekal zagovor izdelka oziroma storitve?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kdo je bil v vlogi izpraševalca na zagovoru izdelka oziroma storitve? ~ Kako je bila sestavljena šolska izpitna komisija za zaključni izpit? ~ Kje je potekal zagovor izdelka oziroma storitve? <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Na kakšen način ste sodelovali pri izvedbi zaključnih izpitov (bil sem izpraševalec, član šolske izpitne komisije)?
2.3.	Kako je potekalo ocenjevanje izdelka oziroma storitve in zagovora?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako ste se pripravili na ocenjevanje izdelka oziroma storitve ter zagovora? <p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali ste prejeli ocenjevalni list za izdelek oziroma storitev in kdaj? ~ V kolikšni meri držijo naslednje trditve o ocenjevanju izdelka oziroma storitve (ocenjevanje je bilo pravično; ocenjevanje je potekalo tako, kot nam je bilo pred tem predstavljeno, sam bi se

		<p>ocenil enako; 4 stopnje: popolnoma drži, v večji meri drži, v manjši meri drži, ne drži)?</p> <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <p>~ Na kakšen način ste sodelovali pri izvedbi zaključnih izpitov (sodeloval sem pri pripravi ocenjevalnega lista)?</p>
3.	Področje evalvacije: Uspešnost vajencev na zaključnem izpitu	
	Raziskovalna vprašanja	Specifična vprašanja za posamezno ciljno skupino
3.1.	Kako uspešni so bili vajenci na zaključnem izpitu?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <p>Podatki: (tabela)</p> <p>~ število vajencev, ki so bili v š.l. 2019/2020 vpisani v 3. letnik programa,</p> <p>~ število vajencev, ki so uspešno zaključili 3. letnik programa,</p> <p>~ število vajencev, ki so pristopili k zagovoru izdelka oz. storitve v spomladanskem roku,</p> <p>~ število vajencev, ki so uspešno opravili zaključni izpit v celoti v spomladanskem roku.</p> <p>~ Če beležite osip vajencev v 3. letniku, kakšni so bili razlogi zanj?</p> <p>~ Če so bili vajenci neuspešni na zaključnem izpitu, kakšni so bili razlogi za njihovo neuspešnost (posebej, če so bili neuspešni pri izvedbi izdelka oziroma storitve zaključnega izpita)?</p> <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <p>~ Kakšna je vaša splošna ocena o poklicni usposobljenosti vajenca/ev ob zaključku izobraževalnega programa?</p>
4.	Področje evalvacije: Izzivi razvoja zaključnega izpita	
	Raziskovalna vprašanja	Specifična vprašanja za posamezno ciljno skupino
4.1.	Katere vidike zaključnega izpita bi lahko nadalje razvijali?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <p>~ Kako ste zadovoljni z lastno usposobljenost za delovanje v različnih vlogah pri pripravi in izvedbi zaključnega izpita?</p> <p>~ Ali bi bilo treba zagotoviti dodatno podporo ali zahteve za mentorje in somentorje pri zaključnem izpitu, ki prihajajo iz podjetji?</p> <p>~ Kaj menite o eksterni izvedbi zagovora izdelka oziroma storitve pri zaključnem izpitu (izpitna komisija sestavljena iz oseb, ki vajenca niso izobraževali in usposabljali)?</p> <p>~ Ali menite, da bi bilo treba spremeniti izpitni katalog za izdelek oziroma storitev na zaključnem izpitu v programih srednjega poklicnega izobraževanja in sicer tako, da bi se preverjalo tudi strokovno teorijo? Ali menite, da bi morali za vajeniško obliko oblikovati poseben izpitni katalog?</p> <p>~ Če primerjate izvedbo izdelkov oziroma storitev za posamezni izobraževalni program v šolski in vajeniški obliki, kaj opazate?</p>

		<p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kaj vam je bilo pri zaključnem izpitu posebej všeč? ~ Kaj vam pri zaključnem izpitu ni bilo všeč? <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Kako bi ocenili lastno usposobljenost za delovanje v vlogi mentorja ali somentorja pri zaključnem izpitu? ~ Kakšno dodatno podporo bi si kot mentor ali somentor pri zaključnem izpitu še želeli? ~ Ali opažate kakršnokoli razliko med zaključnim izpitom v šolski obliki na eni strani in vajeniški obliki na drugi strani? ~ Kaj menite o eksterni izvedbi zagovora izdelka oziroma storitve pri zaključnem izpitu (izpitna komisija sestavljena iz oseb, ki vajenca niso izobraževali in usposabljali)? ~ Ali menite, da bi bilo treba zaključni izpit v programih srednjega poklicnega izobraževanja razširiti z vsebinami iz strokovne teorije? ~ Ocenite ustreznost posameznih elementov vajeniške oblike izobraževanja – zaključni izpiti.
5.	<i>Dodatna vprašanja o spremembah zaradi COVID-19</i>	
	Raziskovalno vprašanje	Specifična raziskovalna vprašanja za posamezno ciljno skupino
5.1	Kakšne spremembe so nastale zaradi COVID-19?	<p><i>Predstavniki šol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali je zaradi epidemije COVID-19 na vaši šoli prišlo do sprememb ali prilagoditev pri izvedbi zaključnih izpitov vajencev (izdelek oziroma storitev) glede na načrtovano? Do kakšnih sprememb je prišlo in kako ste se nanje odzvali? <p><i>Vajenci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali je zaradi epidemije COVID-19 v vašem primeru prišlo do kakršnihkoli sprememb pri pripravah in izvedbi zaključnega izpita? <p><i>Predstavniki delodajalcev</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ~ Ali se je vaša vloga pri zaključnih izpiti spremenila zaradi epidemije COVID-19?
<p>Opomba: Posamezna vprašanja smo šolam, vajencem in delodajalcem postavljali na različnih mestih vprašalnika ali intervjuja. Ker se spremembe zaradi COVID-19 tičejo več drugih vsebinskih vprašanj, smo v poročilih odgovore nanje prikazovali že pri posameznih drugih vprašanjih. Kjer je bilo smiselno smo ob koncu delnega poročila pripravili povzetek vseh sprememb.</p>		